

præstation, lige Løn for lige Arbejdstid og lige Løn for lige Stilling, er der visse rent økonomiske Grundforhold der gør sig gældende — dem vi nu har søgt at belyse. Vi har stillet os paa Kvindens Stade og forudsat, at Kvinderne under ét kræver lige Løn for lige Arbejde, vi har haft til Opgave at undersøge: kan dette Krav imødekommes. Mit Svar dertil er, som Damerne længe vil have mærket, dette: Ja, naar Kravet forstaas som *lige Løn for lige Arbejdspræstation kan det fuldt ud imødekommes*. Om et Par Støvler er syede af en Mand eller Kvinde eller en Cigar rullet af en Mand eller Kvinde, berører ikke Arbejdsgiverens Evne til at betale; han kan betale Mand og Kvinde lige højt for samme Arbejdspræstation. I hvilken Grad der kan betales lige meget for lige Arbejdstid eller lige Stilling, beror paa, i hvilken Grad Produktiviteten er ens og Eunen til at udfylde en Stilling er ens — og det er her Undersøgelserne: Statistiken og Enkæterne maa tage fat.

Nu er Spørgsmaalet imidlertid ikke alene, hvad kan der forlanges med Mulighed for at faa det honoreret, men ogsaa: Hvad er det berettiget at forlange. Til Forstaaelse heraf bør maa man se paa de to Grundsætninger, der er opstillede for Fordelingen af Livets Goder og Udbyttet af den økonomiske Virksomhed. Vi finder dem i den franske Socialisme hos St. Simon, der hævder Grundsætningen: *Arbejde efter*

Evne, Løn efter Arbejde og hos Louis Blanc, der siger: Arbejde efter Evne, Nydelse efter Behov — eller i den tyske Socialisme, hvor der i Eise-nacher Programmet af 1869 kræves: *„det fulde Arbejdsudbytte for enhver Arbejder“* men i Gothaer Programmet af 1875 *„Fordeling af Arbejdsproduktet efter det fornuftsmæssige Behov.“*

Hvor svært Valget er, fremgaar maa-ske bedst deraf, at de tyske Socialdemokrater i deres tredje Program af 1891, Erfurter Programmet tier stille om Spørgsmaalet. Men givet er det, at der ved Fordelingen maa tages et vidtgaaende Hensyn til Behovet, Fornødenhederne!

Om alle Kvinder, der erhverver, virkelig med Liv og Sjæl — ikke blot med en billig Underskrift paa en Adresse men med tunge Ofre i trænge Kampe — vil staa bag Dansk Kvindesamfund i Kravet om lige Løn for lige Arbejde forstaaet som lige Arbejdspræstation, beror i høj Grad paa om Kvinder har — eller under friere Livsudfoldelse end nu kan tænkes at faa — *samme Fornødenheder som Mændene*. De rent fysiologiske Forhold peger paa, at Kvinden vil have mindre Fordringer til Livet; hendes Forbrug er mindre end Mandens, $\frac{8}{10}$ eller $\frac{9}{10}$ deraf, og indtil videre vil sædvanemæssige Forhold ogsaa paa andre Punkter spille en saa stor Rolle, at hendes Fordringer i lange Tider maa regnes at være min-

dre. Hun vil hurtigere blive tilfreds end Mændene, og dette vil for den, der skal holde Tropperne samlede under Fanen, blive et saare vigtigt Forhold. Skal Kravet virkelig gennemføres, maa Kvinderne sætte deres Fordringer til Livet op. I denne Forbindelse vil man ikke kunne undgaa at komme til at berøre de Fordringer, der stilles til Kvinden af andre — jeg mener *Forsørgelsespligterne*. En Gennemførelse af Fordringen om lige Løn for lige Arbejde vil, selv om den forstaas som lige Løn for lige Arbejdspræstation, kræve en samtidig Ændring af Reglerne om Forsørgelsespligten, saaledes at den bliver lige for Mand og Kvinde.

Med denne Variation og med dette Forbehold maa jeg anse Kravet for berettiget.

Overfor Spørgsmaalet: er det da muligt at gennemføre Kravet om lige Løn for lige Arbejdspræstation, vil jeg, for saa vidt angaar den rent økonomiske Mulighed henvise til det allerede sagte. Iøvrigt vil den i høj Grad bero paa de tidligere nævnte ikke økonomiske Forhold:

Blandt disse skal jeg i første Linie pege paa *Organisationen*. Evnen til at gennemføre et Lønkrav beror næst efter Hovedfaktorerne *Tilbud og Efter-spørgsel*, saaledes som selve Tingenes Tilstand, Teknikkens, Hjemmets og Livsforholdenes almindelige Udvikling former dem, i høj Grad paa Muligheden af at holde Tilbudet tilbage

Men blandt Kvinderne, de stadig resignerende, stadig offerberedte, hæver der sig en Røst, enfoldig og ligefrem, som den uskyldige Barnerøst i *„Kejserens nye Klæder“*.

„Hvis alle Vælgere skal være repræsenterede i Samlingsministeriet, maa da ogsaa Kvinderne være repræsenterede,“ siger den, „fik vi ikke baade Valgret og Valgbarhed ved Junigrundloven af 1915? Er det vor Skyld, at vi endnu ikke har faaet Lov til at gøre Brug af denne vor Ret? — Har vi ikke allerede frivillig paataget os alle en virkelig Vælgers Forpligtelser, meldt os ind i Partierne i stort Antal, og deltaget i Agitationen med Pen og Mund sammen med vore mandlige Partifæller? Har vi ikke Gang efter Gang stiltiende set vore egne Interesser, ja, selv vor Valgret tilsidesatte for Alménvellet? — Er det da kun os, det tilkommer at bringe Ofre og betale Borgfredens Omkost-

ninger? Vilde det f. Ex. have været en urimelig Tanke, at de tre kontrollerende Partier havde valgt hvert især en af sine dygtigste kvindelige Partifæller til at vaage over Borgfreden indenfor Ministeriet og saaledes uden en Valgkampes Risiko havde skaffet Kvinderne Oprejsning for uforskyldte Tilsidesættelser ved en Repræsentation i det Ministerium, hvori Kongen jo ønskede, at alle Vælgere skulde være repræsenterede?“

Saaledes taler den uskyldige Røst, uden fjerneste Respekt for de parlamentariske Indvendinger, som Kravet om en Kvinde som Minister i Øjeblikket vil møde, og da det som bekendt er af de uskyldiges Mund, at man skal høre Sandheden, og vi selv er af den Mening, at der er saa megen Sandhed i, hvad denne Røst siger, at den fortjener at blive hørt, har vi med Glæde gengivet den i vore Spalter. Ganske vist anser vi det for utænkeligt, at nogen af de 3 Kontrol-

ministre paa dette Tidspunkt skulde vige Pladsen for en Kvinde, men der var jo den Udvej at Ministeriet suppleredes yderligere med 3 Kvinder, valgt af hvert af de 3 Partier. Regeringens parlamentariske Flertal indenfor Ministeriet vilde alligevel være bevaret, Kvinderne vilde have faaet den Oprejsning, som det forekommer os, de har Krav paa, og Borgfreden vilde være beseglet ogsaa af Kvinderne.

Høststormen er for denne Gang redet af, men den kloge Sømænd sørger i Tide for at have rebet alle sine Sejl, han ved aldrig, fra hvilken Kant, Uvejret næste Gang bryder løs.

